

A jogalkotásnak meg kell teremtenie a jogszabályok belső és egymással való harmóniáját, a megszerzett tapasztalatok alapján a tényleges viszonyainknak megfelelő büntető törvénykönyv és büntetőeljárás törvény megalkotásával, a büntető jogalkalmazás valamennyi résztvevője szakképzettségének és munkakörülményeinek javításával juthatunk csak olyan helyzetbe, hogy a gazdasági bűncselekmény elkövetésének gyanújával indult ügyeket szakszerűen és időszerűen oldják meg. Ehhez viszont nemcsak időre, hanem összehangolt akaratra is szükség van.

A SZAKÉRTŐI BIZONYÍTÁS A BÜNTETŐ ÜGYEKBEN

ELŐSZÓ

A büntetőjogi felelősség megállapítása szempontjából egyre jelentősebbé váló bizonyítási eszközzel, a szakvéleménnyel kapcsolatos kérdések megvitatása szerepelt a Magyar Kriminológiai Társaság 1995. január 20-i tudományos ülésének napirendjén.

A "Szakértői bizonyítás a büntető ügyekben" c. rendezvény első előadója, dr. Kubinyi Sándor történeti áttekintést adott a szakértőkre vonatkozó büntető eljárásjogi rendelkezések hazai alakulásáról, majd jogalkalmazási problémákról beszélt. Ezt követően dr. Bárándy Péter előadásában az orvosszakértői bizonyításra koncentrálna foglalkozott a tárgykörrel, míg dr. Csere Katalin a szakértői vélemény egyes elméleti és gyakorlati kérdéseit tárgyalta, figyelemmel a Büntetőeljárásról szóló törvény 1994. évi XCII. törvénnyel történő módosítására.

Kötetünk tartalmazza még Zsigáné dr. Halmos Katalin hozzászólásának írásos változatát.

A Szerkesztő

Dr. Kubinyi Sándor (ügyvéd):

A SZAKÉRTŐKRE VONATKOZÓ BÜNTETŐ ELJÁRÁSJOGI
SZABÁLYOZÁS ALAKULÁSA MAGYARORSZÁGON; A SZAK-
ÉRTŐI BIZONYÍTÁS PROBLÉMÁI A JOGALKALMAZÁSBAN

Tisztelt Hölgyeim és Uraim!

Minden gyakorló jogász előtt ismert, hogy a büntető eljárás során milyen nagy jelentősége van a szakértő közreműködésének.

Ezt egy érdekes számadattal is alá lehet támasztani, amivel a múltkor találkoztam, nevezetesen: hogy a büntető ügyek 40 %-ában szerepel szakértő.

Ez tette indokolttá, hogy előadásomban ezzel a kérdéssel foglalkozzak, mégpedig a gyakorlat oldaláról, hiszen a problémák elsősorban ott jelentkeznek.

Előljáróban azonban a teljesség kedvéért ki kell hogy térjek a tételes jogszabályok ismertetésére is, mert nélkül nem lenne teljes a mondanóm.

Közel 50 éve vagyok az ügyvédi pályán és ez alatt az idő alatt ezres nagyságrendben láttam el védelmet és azokban az ügyekben, ahol a tényállás szakértői véleményen alapult, csak akkor tudtam megfelelően védekezni, ha a szakkérdésekben is megfelelő segítségem volt. Ez azt jelenti, hogy ott, ahol erre szükség van, a védelemnek is rendelkezésére kell, hogy álljon egy szakértő, nevezük ezt ellenőrző szakértőnek vagy második szakértőnek.

Ezt a szempontot figyelembe véve szeretnék az idevonatkozó szabályozással foglalkozni, kiemelve azt, hogy mikor volt olyan jogszabály, amikor a védőnek szakértői segítség is biztosítva volt.

Mikor én 1947-ben a pályára léptem, az 1896. évi XXXIII. törvény, a büntető perrendtartás volt érvényben, mely kisebb módosításokkal hatályban

is maradt 1951-ig, vagyis 55 éven keresztül!

Ez a törvény rendelkezéseket tartalmazott a szakértőkre, mégpedig rendkívül korszerű módon.

A XIV. fejezetében "Bírói szemle és szakértő" címszó alatt azt találjuk, hogy ha az ügyre nézve fontos ténykörülmények tisztázására bírói (vizsgálóbírói) szemlét kell tartani és ott a tények felismeréséhez és megítéléséhez külön szakértelem szükséges, szakértőket kell alkalmazni.

A 227.§. előírja, hogy a szemlén a bíróság rendes szakértők közül kettőt, fontosabb ügyekben esetleg többet kell alkalmazni. Csak csekélyebb jelentőségű ügyekben - ha több szakértő nehezen volna található - elegendő egy szakértő.

Elgondolkodtató, hogy 99 évvel ezelőtt Magyarországon milyen fejlett volt a büntető eljárás, ha a kiindulási pont az, hogy már a nyomozati eljárás során két szakértőt kell alkalmazni.

A 228.§. pedig kimondta:

"Olyan ügyekben, melyben az eldöntendő kérdések felismeréséhez és megítéléséhez külön-külön szakértelem szükséges: terhelt, vagy ha több a terhelt, ezek együttesen saját költségükön ellenőrző szakértő közreműködésével élhetnek.

Az utóbbinak joga van a terhelt vagy a terhelték érdekeit szakértői közreműködésével előmozdítani és megoltalmazni."

Ebben a szabatos és pontos fogalmazásban minden benne van, ami biztosítja a terhelt szakértői közreműködés jogát, már az eljárás kezdetétől kezdve!

A következő átfogó jogszabály az 1951. évi III. törvény "Büntető Perrendtartás" címet viseli, vagyis az 1896. évi XXXIII-as törvény elnevezésével azonos. Ebben is rendelkezések vannak a szakértői közreműködéssel kapcsolatban.

Az 58.§. azonban már szakít azzal, hogy eleve két szakértőt kell alkalmazni, mert kimondja, hogy:

"Rendszerint egy szakértőt kell alkalmazni, csak különösen fontos vagy bonyolult ügyben működhet közre több szakértő.

Érdekes új rendelkezése ennek a törvénynek, hogy az igazságügyi miniszter kötelezővé teheti egyes bűncselekményeknél a szakértő meghallgatását, valamint azt is, hogy szakkérdésekben szakértő testület adjon véleményt, vagy ez a testület vizsgálja felül az előzetesen előterjesztett szakvéleményeket.

A 114.§. ugyanakkor bizonyos feltételek mellett megengedi az ellenőrző szakértő közreműködését:

"Az eljáró hatóság különösen bonyolult ügyben, ha ez az eljárást nem akadályozza, megengedheti, hogy a terhelt a szakértő mellett saját költségére ellenőrző szakértőt jelöljön meg. Azonos körbe tartozó szakkérdésekben - tekintet nélkül a terheltek számára - csak egy ellenőrző szakértő járhat el, kivéve, ha a terheltek érdekei elmentések."

De rendelkezés van arra is, hogy a biztonsági őrizetbe helyezés kérdésében pl. ellenőrző szakértőt kell kirendelni a terhelt, törvényes képviselője vagy házastársa kérésére.

Ez a jogszabály 55 év után már csak feltételes módon fogalmazva biztosít lehetőségeket, hogy már a nyomozás során ellenőrző szakértő legyen kijelölve, de fenntartja, hogy ennek költségeit a terheltnek kell viselni.

Időrendben a következő, az 1954. évi V. törvény csak módosította az 1951. évi jogszabályt, de a szakértőkre nézve itt változtak a rendelkezések.

A későbbi jogszabályokból, melyek a szakértőkre vonatkoznak, már ismert az itt első ízben a 113.§-ban írt az a rendelkezés, mely szerint: ha a szakvélemény homályos, hiányos, önmagával vagy más bizonyított tényekkel szemben ellentétesnek látszik, vagy helyességéhez egyébként nyomatékos kétség fér, a szakértő tartozik a szükséges felvilágosítást megadni, ha pedig ez nem vezet eredményre, más szakértőt kell véleményadásra felhívni. Ha így sem lehet a kérdéseket tisztázni, következik a szakértő testület felülvéleményezése.

Ez a szövegezés a későbbiek során keletkezett jogszabályokban megismétlődik, de ebben a törvényben még benne van az eddigi ellenőrző szakértőhöz hasonló rendelkezés, a következők szerint:

"114.§. Az eljáró hatóság - ha ez az eljárást nem akadályozza - a szakértő mellett, a terhelt kérelmére az általa megjelölt más szakértő meghallgatását is elrendelheti. Ha felülvizsgálatnak van helye, a terhelt által megjelölt szakértőt a felülvizsgálat előtt kell meghallgatni."

Még itt is tehát a jogszabály megadta a lehetőséget, - bár nem kötelező a rendelkezés - a szakszerű védekezéshez.

1962. évben már nem törvénnyel, hanem törvényerejű rendelettel szabályozták a büntető eljárást. Az 1962. évi 8.sz. törvényerejű rendelet már nem büntető perrendtartás elnevezést kapott, hanem a büntető eljárás címmel adták ki.

A Tvr. 139.§-ában ismétlődik az előző törvényben már szereplő az a rendelkezés, hogy ha a szakvélemény homályos, hiányos vagy ellentmondó, stb., úgy előbb a szakértőnek kell azt kiegészíteni, és ha ez nem vezet eredményre, kerülhet csak sor más szakértő kirendelésére.

De még ebben a Tvr-ben is van egy figyelemre méltó rendelkezés, mégpedig a 140.§-ban, mely azt tartalmazza, hogy az eljáró hatóság a szakértő mellett - terhelt kérelmére - más szakértők meghallgatását is elrendelheti.

Elvileg tehát ezt követően is van lehetőség második - vagy nevezhetjük ellenőrző - szakértőnek is kirendelésére, de csak akkor, ha ezt a bíróság lehetővé teszi. Jogszabályilag tehát nem kényszeríthető ki további szakértő kirendelése.

Ezután következett az 1973. évi I. törvény "A büntető eljárásról".

Most már törvényi szinten átfogóan szabályozta a büntető eljárást és elnevezésében most már véglegesen "Büntető eljárás" a hivatalos megnevezés.

Ahogy a jogszabályok során végighaladtam, tapasztaltam, hogy a jogszabályok mindig jobban és jobban szűkítették a védelemnek azt a jogát,

hogy - minden indoklás nélkül - újabb szakértő bevezetését igényelhesse a szakszerű védekezés érdekében.

Itt már csak a 76.§. tartalmazza azt, hogy mi az eljárás akkor, ha a szakvélemény hiányos, homályos, ellentmondó, akkor először az eljáró szakértőket szakvéleményük kiegészítésére kell felszólítani, és csak ha ez "nem vezet eredményre, vagy egyéb okból szükséges, kérelemre vagy hivatalból más szakértőt kell kirendelni". (77.§)

Talán ez az utóbbi rendelkezés emlékeztet az ellenőrző szakértőre azért, mert kérelmére is van lehetőség annak kirendelésére, de tapasztaltam szerint a büntető eljárás során a bíróság csak rendkívül ritka esetben alkalmazta ezt úgy, hogy további szakértőt rendelt ki.

Ennek a jogszabálynak a hatálya alatt azt a védelmi taktikát alkalmaztuk, hogy egy szakmailag elismert, de nem igazságügyi szakértővel konzultáltunk, megpróbáltunk a szakterületre vonatkozó ismeretekre szert tenni és ezeknek a birtokában próbáltunk a szakértő meghallgatása során vele vitába szállni. Ez gyakorlatilag nem sok eredményt jelentett, mert a szakértő kitért a kérdések elől olyan területre, ahol már az előzetes konzultáció nem volt elégséges.

A másik lehetőség az volt, hogy egy szakértőtől írásbeli "ellenvéleményt" kértünk és ezt nyújtottuk be a bíróságnak. Egészen az utóbbi időkig ez a szakértő nem lehetett igazságügyi szakértő, mert azoknak meg volt tiltva, hogy magánfél kérésére szakvéleményt adjanak.

A bírósági tárgyalásnak az utolsó szakaszában került sor a védői indítvány előterjesztésére, ahol elhangzott az újabb szakértő kirendelésének kérése. Ezt a bíróság rendszeresen azzal utasította el, hogy a szakértő megválaszolt a védelem kérdéseire és ezért a vélemény nem ellentmondásos, nem hiányos, egyezik a per egyéb adataival, így tehát további szakértő kirendelésére szükség nincs.

Ezekre tekintettel, mint védő arra mindig törekedtem, hogy a 99 évvel ezelőtti jogszabályban foglaltak szerint legyen lehetőségünk a szak-

értői vélemény felülvizsgálatára, ellenőrző szakértő igénybevételére, mégpedig úgy, hogy az ezirányú indítványban foglaltakat a bíróságnak el kell rendelni.

Ilyen előzmények után került sor az elmúlt év december végén az 1994. évi XCII. törvény meghozatalára, mely az 1973. évi I. törvény egyes szakaszait módosítja, megváltoztatja.

Úgy tűnik első olvasásra, hogy a második szakértő kirendelésére vonatkozó törekvésünk itt végre kedvező eredményt hozott, mert a 4. §. kimondja, hogy:

"Ha a hatóság a nyomozás során szakértőt rendelt ki, a vádlott vagy védő kérelmére - ugyanazon tényre - a bíróságnak más szakértőt is ki kell rendelnie."

Az ezt követő bekezdésben az is szerepel, hogy nincs helye ezen rendelkezésnek akkor, ha a bíróság már kirendelt szakértőt, valamint, a II. fokú eljárásban ezt a kérelmet előterjeszteni nem lehet.

Hogy a jogszabályalkotók is ennek a 4. §-nak milyen nagy jelentőséget tulajdonítottak igazolja, hogy a szóbanforgó törvény hatálybalépésének időpontja ugyan február 15-e, de egyedül a 4. §. csak 1995. július 1-jén lép hatályba, vagyis öt hónappal később.

Ugyanakkor a pontos tanulmányozás után további probléma merül fel, mely a gyakorlati alkalmazás terén nehézségeket fog okozni.

Az első az, hogy a kérelmet csak a bírósághoz lehet előterjeszteni, mégpedig akkor, ha a hatóság által előzetesen kirendelt szakértő véleménye már beérkezett. Ez egy elhibázott rendelkezés, mert nem adja meg azt a lehetőséget, hogy már a nyomozás során kötelező legyen - egyoldalú védői indítványra - szakértő kirendelése.

A rendőrség, ügyészség is igen leterhelt, miért ne lehetne munkájukat rövidíteni azzal, hogy már a hatóság előtt előterjesztett kérelemmel - bírósági munka nélkül - egy ügy esetleg befejezhető legyen.

A jogszabály tehát akkor lett volna teljes, ha nem a bíróság kifejezést alkalmazta volna,

hanem, mint az előző évek jogszabályai, "hatóság" kifejezést használta volna az előterjesztés helyét illetően.

Ennél is nagyobb probléma azonban, hogy a terheltnek és a védőnek nincs meg az a joga, hogy névszerint nevezze meg a szakértőt és a hatóságnak ezt a szakértőt kell kirendelnie.

Az 1896-os, 1951-es és 1954-es jogszabályok egészen 1962-ig lehetővé tették, hogy az érdekeltek névszerint kérhetik a szakértő kirendelését, és ez a fontos lehetőség most ebből a jogszabályból kimaradt.

Alkalmam volt betekinteni az 1994. évi XCII. törvény miniszteri indoklásába és abban igen fontos megállapításokat találtam, a 4. §-ra vonatkozóan.

Itt ugyanis az Európai Emberi Jogi Bizottság és Bíróság gyakorlatára történt hivatkozás. Az ottani gyakorlat szerint ugyanis a tisztességes eljárás magában foglalja az ügyfelek egyenlőségének elvét. Ez olyan rendelkezéseket kíván, melyek kizárják azt, hogy a vádlottban jogos kételyek merüljenek fel a bíróság pártatlansága felől.

A tisztességes elbírálás és az ügyfelek egyenlősége teszi tehát szükségessé azt, hogy miután a hatóság a nyomozás során névszerint választott ki egy szakértőt, ugyanez a jog megillessze a vádlottat és védőjét. Nem mindegy, hogy ki az a szakértő, akit már a rendőrség rendel ki és ad szakvéleményt.

Minden gyakorló jogász a maga praxisából számos példát tud felhozni arra, hogy ugyanazon szakkérdésben óriási eltérések mutatkoznak a szakértői véleményekben.

Pár évvel ezelőtt történt meg velem, hogy felkeresett egy régi ügyfelem, aki építési vállalkozó volt és a következőket adta elő: Beidéztek a Budapesti Rendőrfőkapitányság Vizsgálati Osztályára és ott átadtak neki egy igazságügyi építésszakértői véleményt, mely azt tartalmazta, hogy egy közület részére végzett munkán több-százezer forinttal többet számlázott, mint az akkor még érvényben lévő hatósági árak

mellett lehetett volna.

Az ügy előzménye az volt, hogy abban a körletben, ahol lakott, több kisiparossal együtt a Tanács felkérte, hogy a nyári szünetben végezzék el soron kívül az iskolák felújítását, tartarozását - lehetőleg kedvezményes áron.

Miután a munkák elkészültek, benyújtották a számlát, annak ellenértékét kifizették, de feljelentették a rendőrségen és ezután készült el az a szakvélemény, amely magas összegű túlszámlázást állapított meg.

Sikerült a rendőrséggel megállapodni, hogy az ügybe bevonunk egy olyan igazságügyi szakértőt, aki speciális árszakértő volt, és ő felretette a számlákat, az összes munkát a helyszínen újra felmérte és ezután készítette el előlről az elszámolást. Az eredmény az volt, hogy a számla valóban rossz volt, de ügyfelem húszezer forinttal a saját kárára tévedett. Ezután a szakértők megkapták a nem kis összegű szakértői díjat, ügyfelem pedig a feljelentőtől a húszezer forintot.

Lehetséges, hogy rossz volt a számla és rossz volt a szakvélemény, de ellenőrző szakértő nélkül igen terjedelmes munkával, feleslegesen lett volna a rendőrség, ügyészség és bíróság leterhelve.

Az elmúlt évben a Bírósági Határozatok 4. számában a Fórum rovatban egy érdekes tanulmányt találtam, amit dr. Völgyesi Miklós legfelsőbb bírósági bíró írt. Ebben több közlekedési szakértői problémáról tesz jelentést, de a magam részéről ezek közül csak egy kísérletről számolnék be. Ennek a lényege, hogy a BRFK, a Fővárosi Főügyészség, a Legfelsőbb Bíróság és az Autó-klub közösen rendeztek vészfékezési kísérletet többféle gépkocsival. A helyszínen lévő hét szakértőnek a nyomok alapján kellett a fékezés előtti sebességről véleményt adni.

A sebességet precíziós radarral mérték, és amikor a hét szakértő véleményét összehasonlították, 4 szakértő megállapításai még részben nem fedték egymást.

A szerző ezek után kifejtette azt, hogy a

közlekedési ügyekben túlnyomó részben egyetlen szakértő véleményén alapszik a bírói ítélet, csak véletlenül múlik, hogy a hatóság a szakértők közül kit rendel ki, és ettől függ az illető vádlott cselekményének értékelése.

Döbbenetes és elgondolkoztató ez a következtetés.

A szakértői bizonyítás igen széles körre terjedhet ki és néha a szokásostól eltérő területen is nyújt segítséget az igazság kiderítésében.

Gondolná-e valaki, - még ha büntető ügyekben eljáró jogász is, - hogy orvosszakértő közreműködésével elvégzett vércsoport vizsgálat felmentő ítélethez vezethet egy büntető bírósági eljárásban?

Evekkel ezelőtt történt, hogy a Katonai Bíróság előtt előzetes letartóztatás mellett egy rendőr ellen folyt erőszakos közönség bűntette miatt eljárás.

A vádlott tagadásban volt, a sértett pedig egy egészen fiatal lány volt, aki a védő többszöri kérdésére is azt vallotta, hogy más férfival, mint a vádlottal, soha nem érintkezett.

Miután a leánynak az eset kapcsán gyermeke született, a védelem indítványozta, hogy folytassanak le - a származási perekben szokásos - vércsoport vizsgálatot, amit végül a bíróság elrendelt.

Ennek az eredménye az volt, hogy a gyermeknek a vádlottól történő származását kizárta, vagyis ezen keresztül megdőlt a sértett vallomása.

Az ötletesen előterjesztett indítvány akadályozta csak meg, hogy marasztaló ítélet szülessen, mert különben sértett vallomását alapul véve elítélték volna a vádlottat.

Előadásomra készülve, amikor ezzel a joganyaggal foglalkoztam, találtam egy olyan elnevezést a szakértőkre, amit - ha egyetemi éveim is számolom - több mint ötven éve soha nem olvastam, hallottam.

A szakértőket ugyanis "ténybírónak" is neveztek. Minden bizonnyal régies ez a kifejezés, de megítélésem szerint találó, hiszen a tényál-

lást - a szakterületen belül - a szakértő állapítja meg és a bíró azt egészíti ki jogi indokokkal.

Megtaláltam ugyanakkor ennek a kifejezésnek a kritikáját is, mégpedig úgy, hogy csak részkérdésekben lehet a szakvélemény ügydöntő jelentőségű, de az ítéletet mégis a bíró hozza és akkor nemcsak a szakvéleményt veszi figyelembe, hanem köteles a bizonyítékot is értékelni, mérlegelni és az ítéletnél figyelembe venni.

Miután a bíróság az ítéletét a bizonyítékok szabad mérlegelésével hozza meg, jogában áll elvetni a szakértői véleményt és azzal ellentétes tényállást is állapíthat meg.

Érdekes rendelkezés van azonban a büntető-eljárási jogszabályokban, ugyanis ha a szakértő véleményét a bíró elfogadja, arról az ítéletben csak ugyanúgy kell említést tennie, mint a többi felmerült bizonyítékról.

Abban az esetben, ha a bíró nem fogadja el a szakvéleményt, úgy arra nézve a Be. 220. §-a, mégpedig a 3. bekezdésben azt tartalmazza, hogy annak okait ki kell az ítéletben fejteni.

Ez az imperatív rendelkezés természetesen többletmunkát jelent, és ha az ügyben ellenőrző szakértő dönti meg az addigi szakértő véleményét, úgy a bírói munka válik egyszerűbbé, mert akkor az indokok ebben a véleményben benne vannak.

Foglalkozni kívánok még azzal a kérdéssel, amikor nem szakértő kirendelése történik, hanem egy kijelölt szerv ad szakvéleményt.

A devizagazdálkodás megsértésével kapcsolatos bűncselekményeknél pl. már a nyomozás során kötelező beszerezni a Magyar Nemzeti Bank szakvéleményét.

Ebben a szakvéleményben tulajdonképpen a devizaszabályok értelmezése szerepel, vagyis a bíróság itt jogi szakvéleményt kap. Tény, hogy az ítélezési munka könnyebb lesz, de szerény véleményem szerint ennek olyan látszata van, mintha a bíróság nem lenne tisztában a magyar jogszabállyal, vagyis a devizakódexszel.

Tudomásom van arról, hogy nem is egy ítéletben ezt a szakvéleményt a bíróság nem fogadta

el és ítéletében kifejtette, hogy másként értelmezi és alkalmazza ezeket a jogszabályokat.

Abból kell kiindulnunk, hogy a bíróságnak ismernie kell a hatályos jogszabályokat és azokat ő jogosult alkalmazni. Nem szabadna ezt az alapvető jogelvet azzal megtörni, hogy jogi szakértő igénybevételét írják elő.

Nehézségek jelentkeznek itt azzal kapcsolatban is, hogy miként történjék "más szakértő" kirendelése és a szakvélemény felülvizsgálata.

Általánosan ismert, hogy a törvényhozás a deviza jogszabályok felülvizsgálatára készül, és a javaslat könnyítéseket, egyszerűsítéseket tartalmaz ezen a területen. Remény van tehát arra, hogy ez a kötelező szakvélemény beszerzés is megszűnik.

A most előadottak és a legújabb jogszabály alapján úgy vélem, hogy megdőlt az évek óta keresztül érvényben lévő - egyetlen szakértői véleményre alapított - büntető ítélezés.

Mint a legutóbbi jogszabály indoklása is bizonyítja, vissza kell térni a régebbi jogszabályokban már hosszú időn keresztül előírt kettős szakértői vélemény lehetőségére, mégpedig úgy, hogy a második szakértőt, - vagy nevezzük ellenőrző szakértőnek - a védő nevezhesse meg. Ezzel az ügyfélegyenlőséget és a bírói döntések tudományos eredményekkel alátámasztott alaposságát lehet elérni.

Tudom, hogy vannak ellenvetések, mert sokan azt az álláspontot képviselik, hogy hazánkban ma is évekig tartanak büntető perek, és ha most még további szakértőket vonunk abba be, ez újabb idővesztést fog okozni.

Ezeket az érveket nem tartom elfogadhatónak, mert ha az igazság érvényesüléséről van szó, nem lehet azt időtényezőttől függővé tenni.

Lényeges még ebben a körben az is, hogy bármennyire megvan a lehetősége a védelemnek, hogy kirendeltessen ellenőrző szakértőt, ezzel nem minden ügyben fog élni.

Ha a szakvélemény meggyőző, alapos, nincs szükség ellenőrző szakértőre, mert akkor a védő is arra építve tudja a védekezést felépíteni.

Dr. Bárándy Péter (ügyvéd):

ORVOSSZAKÉRTŐI BIZONYÍTÁS A BÜNTETŐ ÜGYEKBEN

I.

A szakértői bizonyítással kapcsolatos problémakörnek csupán azokat a kérdéseit emelem ki és érintem, amelyek speciálisan az orvosszakértő igénybevételek merülnek fel.

Orvosszakértőt a bíróság és más eljáró hatóság igen gyakran rendel ki és e szakértői kirendelések a bizonyítás rendkívül széles körét ölelik föl. Akkor, amikor a jelen előadásra készültem és áttekintettem a szakértői bizonyításra vonatkozó jogszabályhalmazt, észlelnem kellett, hogy az nagyobb anyagmennyiséget ölel fel, mint a többi szakértőre együttvéve alkotott jogszabályok összessége.

Az eljáró büntető hatóságok orvosszakértőt vesznek igénybe élő személy vizsgálat szükségessége esetén, halott személy vizsgálat szükségességekor. E két körön belül az élet és testi épesség, a nemi erkölcs, az általános egészségi állapot, ittasság mértékének megállapítása, de származásmegállapítási, és bizonyos kártérítési ügyek során is. Azonban az e vizsgálati területek orvosszakértői problémaköreit megkülönböztető jegyek eltörpülnek ahhoz a lényegi különbséghez képest, ami e szakértői tevékenységet meghatározóan megkülönbözteti azokban az ügyekben, amelyekben az orvosszakértőnek orvosi tevékenység eredményességét vagy eredménytelenségét kell megítélnie, összehasonlítva azokkal a szakértői vizsgálatokkal, amikor nem orvosi magatartásról, vagypedig más esemény eredményéről kell véleményt alkotni.

II.

Előadásom első részében az egyszerűbb problémakörrel foglalkozom, azzal, amikor a szakértő